

פתרון שאלות בממ"ן 12 סמסטר 2014ב

שאלה 2

א. ההוכחה לא טובה. D מקבלת את $\langle M \rangle$ אם M לא מקבלת את $\langle M^+ \rangle$. D דוחה את $\langle M \rangle$ אם M כן מקבלת את $\langle M^+ \rangle$. זה לא אומר ש- D שונה מ- M . ייתכן ששתיהן מקבלות את $\langle M \rangle$ ולא מקבלות את $\langle M^+ \rangle$, או להפך (שתיהן דוחות את $\langle M \rangle$ ומקבלות את $\langle M^+ \rangle$).

ב. ההוכחה טובה. D מקבלת את $\langle M \rangle$ אם M^+ לא מקבלת את $\langle M \rangle$. D דוחה את $\langle M \rangle$ אם M^+ כן מקבלת את $\langle M \rangle$. זה אומר ש- D שונה מ- M^+ לכל M . ברור ש- D איננה המכונה הראשונה בסדר הלסקיגורפי של המכונות. לכן אם D קיימת, היא איזושהי מכונה M^+ . אבל הראינו שהיא שונה מכולן.

שאלה 3

א. להלן תיאור של מכונת טיורינג שמזהה את K :
"על קלט $\langle M \rangle$ כאשר M היא מכונת טיורינג:

1. הרץ את M על $\langle M \rangle$ (בעזרת המכונה האוניברסלית U מעמוד 202 בספר).

2. אם M קיבלה את $\langle M \rangle$, קבל; אחרת, דחה."

ב. נניח בשלילה ש- K כריעה.

נבנה מכונה D :

"על קלט $\langle M \rangle$ כאשר M היא מכונת טיורינג:

1. בדוק האם $\langle M \rangle$ שייכת ל- K .

2. אם כן, דחה את $\langle M \rangle$; אם לא, קבל את $\langle M \rangle$."

מכיוון שלפי ההנחה, הבדיקה בסעיף 1 אפשרית בעזרת מכונת טיורינג, המכונה D שבנינו היא מכונה מכריעה - היא תמיד עוצרת.

כעת נשאל כיצד פועלת D על הקלט $\langle D \rangle$?

אם $\langle D \rangle$ שייכת ל- K , אז לפי הגדרת השפה K , D צריכה לקבל את $\langle D \rangle$. אבל לפי ההגדרה של פעולת המכונה D , D דוחה את $\langle D \rangle$.

אם $\langle D \rangle$ לא שייכת ל- K , אז לפי הגדרת השפה K , D צריכה לדחות את $\langle D \rangle$. אבל לפי ההגדרה של פעולת המכונה D , D מקבלת את $\langle D \rangle$.
בכל מקרה הגענו לסתירה.

שאלה 5

השפה $FIVE_{LBA}$ איננה כריעה.

הוכחה : נראה רדוקציה של A_{TM} :

נניח בשלילה שיש מכונה R שמכריעה את $FIVE_{LBA}$. להלן מכונה שמכריעה את A_{TM} :

"על קלט $\langle M, w \rangle$ כאשר M היא מכונת טיורינג ו- w מילה :

1. בנה את ה- LBA B_1 הבא :

B_1 זהה ל- B של הוכחת משפט 5.10, למעט ההבדל הבא :

לפני ש- B_1 בודק אם מתקיימים שלושת התנאים שמופיעים בתחילת עמוד 224, הוא בודק

האם מילת הקלט x היא אחת מהמילים $\#, \#\#, \#\#\#, \#\#\#\#$. אם כן, הוא מקבל את המילה ;

אחרת, הוא ממשיך לפעול בדיוק כמו B .

2. הרץ את המכונה R על הקלט $\langle B_1 \rangle$ כדי לקבוע האם $\langle B_1 \rangle$ שייכת ל- $FIVE_{LBA}$.

אם כן, קבל ; אם לא, דחה."

שאלה 6

א. אפשר להשתמש במשפט Rice :

P תהיה השפה של כל התיאורים של מכונות טיורינג שיש בשפה שהן מזהות בדיוק 5 מילים.

יש מכונות טיורינג שהתיאור שלהן שייך ל- P ויש מכונות שהתיאור שלהן לא שייך ל- P .

אם שתי מכונות מזהות אותה השפה, אז או שהתיאורים של שתיהן שייכים ל- P או

שהתיאורים של שתיהן לא שייכים ל- P .

לפי משפט Rice, P איננה כריעה. P זהה לשפה A .

ב. אי אפשר להשתמש במשפט Rice, משום שתכונת השייכות ל- B איננה תכונה של השפה

שמכונה מזהה, אלא תכונה של המכונה עצמה - ייתכנו שתי מכונות שמזהות אותה השפה,

ואחת מהן שייכת ל- B ואילו השנייה איננה שייכת ל- B .

דוגמה : תהייה M_1 ו- M_2 שתי מכונות שמקבלות כל מילה מעל אלפבית נתון Σ - השפה של

שתיהן היא Σ^* .

M_1 נכנסת מיד למצב המקבל - על כל קלט היא מבצעת צעד אחד. לכן לכל מילה w באורך 1,

M_1 מקבלת את w לאחר בדיוק $|w|$ צעדים. לכן $\langle M_1 \rangle$ שייכת ל- B .

M_2 קוראת את הקלט עד שהיא מגיעה לסמל הרווח שמימין למילת הקלט, ואז נכנסת למצב

המקבל. על כל מילה w היא מבצעת $|w|+1$ צעדים. לכן $\langle M_2 \rangle$ לא שייכת ל- B .

ג. אפשר להשתמש במשפט Rice :

P תהיה השפה של כל התיאורים של מכונות טיורינג שהשפה שהן מזהות היא שפה רגולרית.

יש מכונות טיורינג שהתיאור שלהן שייך ל- P ויש מכונות שהתיאור שלהן לא שייך ל- P .

אם שתי מכונות מזהות אותה השפה, אז או שהתיאורים של שתיהן שייכים ל- P או

שהתיאורים של שתיהן לא שייכים ל- P . לפי משפט Rice, P איננה כריעה. P זהה לשפה C .

שאלה 7

א. רדוקצית מיפוי של A_{TM} ל- ALL_{TM} :

"על קלט $\langle M, w \rangle$ כאשר M היא מכונת טיורינג ו- w היא מחרוזת:

1. בנה את המכונה M_1 הבאה:

$M_1 = \text{"על קלט } x \text{"}$

1. אם $x \neq w$, קבל.

2. אם $x = w$, הרץ את M על w (את x) וקבל (את $x = w$) אם M קיבלה את w .

2. החזר את $\langle M_1 \rangle$.

ב. רדוקצית מיפוי של A_{TM} למשלימה של ALL_{TM} :

"על קלט $\langle M, w \rangle$ כאשר M היא מכונת טיורינג ו- w היא מחרוזת:

1. בנה את המכונה M_2 הבאה:

$M_2 = \text{"על קלט } x \text{"}$

1. הרץ את M על w $|x|$ צעדים.

2. אם M קיבלה את w בתוך $|x|$ צעדים, דחה (את x); אחרת, קבל (את x).

2. החזר את $\langle M_2 \rangle$.

הסבר: אם $\langle M, w \rangle$ שייכת ל- A_{TM} , אז יש מספר צעדים y כך שלאחר ש- M רצה y צעדים, היא מקבלת את w . לכן על קלט x כך ש- $|x| \geq y$, M_2 תדחה, ולכן M_2 לא שייכת ל- ALL_{TM} .

אם $\langle M, w \rangle$ לא שייכת ל- A_{TM} , אז לכל מספר צעדים y , לאחר ש- M רצה y צעדים, היא לא מקבלת את w . לכן M_2 תקבל כל קלט x , ולכן M_2 שייכת ל- ALL_{TM} .

ג. ALL_{TM} איננה מזוהה-טיורינג כי הרדוקציה של סעיף ב היא גם רדוקציה של המשלימה של

A_{TM} ל- ALL_{TM} . לכן אין רדוקצית מיפוי של ALL_{TM} ל- A_{TM} (היא כן מזוהה-טיורינג).

ד. המשלימה של ALL_{TM} איננה מזוהה-טיורינג (הוכחה בעזרת הרדוקציה של סעיף א). לכן אין

רדוקצית מיפוי של המשלימה של ALL_{TM} ל- A_{TM} .